

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de brief van 21 april 2020 inzake de openbaarmaking van documenten over de wapeninzet in Hawija in het kader van de VS Freedom of Information Act.

De voorzitter van de commissie,
Aukje de Vries

De griffier van de commissie,
De Lange

- Nr. Vraag
- 1 Klopt het dat voor alle coalitielanden in de strijd tegen IS gold in 2015: als vooraf duidelijk was dat er ook maar één burgerdode zou vallen, mocht een aanval niet worden uitgevoerd?
 - 2 Klopt het dat met de Kamer was afgesproken dat het aantal vooraf ingecalculeerde doden burgerdoden nul zou zijn? Zo ja, wanneer was dat?
 - 3 Klopt het dat Defensie geen vooraf geplande luchtaanvallen uitvoerde waarbij men incalculeerde dat er burgerslachtoffers gingen vallen, maar dat het risico dat er toch burgerslachtoffers zouden vallen nooit geheel veel weg te nemen?
 - 4 Hoe kan het dat u er niet in slaagde toestemming van uw Amerikaanse collega te verkrijgen om documenten met de Kamer te delen, terwijl journalisten via een beroep op de Freedom of Information Act deze documenten wel in handen kregen?
 - 5 Heeft u bij uw Amerikaanse collega alleen gevraagd om de volledige documenten met de Kamer te mogen delen of heeft u ook gevraagd of het mogelijk was gederubriceerde versies, zoals die ook na het beroep op de Freedom of Information Act zijn geopenbaard, met de Kamer te delen?
 - 6 Kunt u voor alle duidelijkheid in tabelvorm een overzicht geven van wanneer u contact hebt opgenomen met uw Amerikaanse collega, met welk verzoek, wanneer en welk antwoord u hebt ontvangen en wanneer u hierover de Kamer hebt geïnformeerd?
 - 7 Waarom wordt de video van de aanval op Hawija niet openbaar gemaakt?
 - 8 Wat is uw verklaring voor de discrepantie tussen de openheid van de VS richting haar burgers, waarbij men ook filmopnames van bombardementen, waaronder op wapen- en explosievenopslag, online zet en dat de VS tegelijkertijd het door Nederland uitgevoerde bombardement als classified zou bestempelen?
 - 9 Waarom zijn andere video's van aanvallen wel gepubliceerd, waaronder die op Mosul met burgerslachtoffers, waarvoor Nederland eveneens verantwoordelijk was?
 - 10 Waarom was de aanval op Hawija aanleiding procedures aan te passen? Waarom is dit de Kamer niet gemeld?
 - 11 Is na de aanval op Hawija inderdaad besloten dat voortaan meer onderzoek zou worden gedaan naar doelen die zich in dichtbevolkte gebieden bevinden en die het risico van secundaire explosies kennen?
 - 12 Is er in de jaren daarna, zoals onder meer in 2017 en 2018, het verzoek gedaan aan de VS om in het Pentagonrapport over het aantal burgerslachtoffers voor het Amerikaanse congres de burgerslachtoffers die niet het gevolg waren van Amerikaanse bombardementen niet op te nemen? Zo nee, hoe verklaart u dan het verschil tussen het aantal gemelde burgerslachtoffers dat is vermeld in maandelijkse rapporten van het Combined Joint Task Force met het aantal burgerslachtoffers dat is gemeld in het Pentagonrapport?
 - 13 Lag het gebombardeerde doel in Hawija in dichtbevolkt gebied?
 - 14 Hoe kan het dat journalisten sneller informatie kunnen verkrijgen van de VS over burgerslachtoffers dan coalitiegenoten? Past dit binnen de afspraken die zijn gemaakt?
 - 15 Waarom viel het doelwit in Hawija in de hoogste risicocategorie (CDE 5)? Waarom is dit niet aan de Kamer gemeld?
 - 16 Klopt het dat de geheime dienst CIA waarschuwde voor de kans op burgerslachtoffers omdat er woongebieden in de nabijheid waren? Hoe luidde deze waarschuwing precies?

- 17 Concludeerde de CIA inderdaad dat men redelijkerwijs had kunnen concluderen dat er burgerslachtoffers hadden kunnen vallen als gevolg van de aanval?
- 18 Wanneer heeft de waarschuwing van de CIA een week voorafgaande aan het Nederlandse bombardement op de munitiefabriek in Hawija de red-card holder bereikt? Wat hebt met deze waarschuwing gedaan? Wanneer bent u daarover geïnformeerd?
- 19 Waarom zijn via een Amerikaanse WOB-procedure stukken vrijgegeven, maar wilde Centcom daar eerder niet toe over gaan? Kan hieruit afgeleid worden dat zaken aangaande transparantie eerder niet goed zijn afgewogen aangezien nu geoordeeld is dat een en ander (deels) vrijgegeven kan worden?
- 20 Waarom concludeerde commandant MacFarland dat de geldende regels wel waren nageleefd, maar dat die tekortkomingen kenden?
- 21 Klopt het dat er uren is gewerkt aan het naar nul brengen van de kans op burgerslachtoffers? Wat voor werk betrof dit? Wat is er in die uren concreet gedaan?
- 22 Klopt het dat vooraf niet is ingeschat hoeveel explosieven lagen opgeslagen in de bommenfabriek van IS? Zo ja, op basis waarvan kon door sommigen dan geconcludeerd worden dat er geen burgerslachtoffers zouden vallen?
- 23 Klopt het dat een Amerikaanse luchtmachtcommandant die betrokken was bij het Nederlandse bombardement op Hawija in Irak bedenkingen had bij die aanval en er vooraf al rekening mee hield dat er burgers zouden omkomen?
- 24 Hoeveel bommen gooiden Nederlandse F16-piloten op de IS-bommenfabriek in Hawija? Hoeveel ontploften er?
- 25 Hoe is de melding van de CIA gewogen dat er «nevenschade» zou kunnen ontstaan omdat er een woonwijk vlakbij lag?
- 26 Waarom is de Kamer nooit gemeld dat er aan Amerikaanse zijde na afloop kanttekeningen zijn geplaatst bij de procedure en dat de procedure daarop is aangepast?
- 27 Gold inderdaad het beleid dat als vooraf duidelijk was dat er ook maar één burgerdode zou vallen, een aanval niet mocht worden uitgevoerd?
- 28 Wanneer werd u geïnformeerd over de aanpassing van procedures die voorafgaan aan een bombardement om de aard en omvang van explosieve voorraden vast te stellen? Waarom heeft u deze informatie niet met de Kamer gedeeld? Op welke manier werd deze informatie binnen de Verenigde Staten gedeeld? Bent u nog steeds van mening dat deze informatie niet gedeeld kon worden met het Nederlands parlement, ondanks het feit dat de VS dit wel deelde met de pers? Hebt u een verzoek gedaan aan de VS om een manier te vinden deze informatie op beperkte en vertrouwelijke wijze te delen met de Kamer? Hebt u alle opties verkend om in dit geval de Kamer zo goed en volledig mogelijk te informeren? Zo ja, kunt u een overzicht maken van de pogingen die u hiertoe heeft gedaan, wie deze heeft uitgevoerd en wanneer die hebben plaatsgevonden?
- 29 Klopt het dat er nooit een serieuze analyse is gemaakt van het mogelijke effect van een tweede explosie?
- 30 Was de Nederlandse Red card holder, die instemde met de aanval, op de hoogte van alle informatie die in de documenten wordt genoemd, waaronder rapportages van geheime diensten? Zo nee, waarom niet en welke informatie kende hij niet?
- 31 Stemde een ander land van de coalitie eerder niet in met de aanval op Hawija vanwege zorgen over burgerdoden? Zo nee, wat zijn dan de feiten?
- 32 Was Nederland er vooraf van op de hoogte dat een ander land niet instemde met de aanval op Hawija?

- 33 Deelt u de opvatting dat het niet redelijk was om te veronderstellen dat er geen nevenschade zou zijn, aangezien het doel een bommenfabriek was met civiele gebouwen dicht bij het doelwit?
- 34 Wanneer werd u geïnformeerd over de aanpassing van procedures die voorafgaan aan een bombardement om de aard en omvang van explosieve voorraden vast te stellen? Waarom hebt u deze informatie niet met de Kamer gedeeld?
- 35 Kunt u toelichten volgens welke dynamiek het ertoe kon leiden dat er een buitensporige hoeveelheid kleine bommen is gebruikt om aan tegenstrijdige eisen (enerzijds het doelwit volledig vernietigen en anderzijds geen burgerdoden) te voldoen, zoals een luchtmachtcommandant beschrijft?
- 36 Had het doelwit op het moment van bombarderen (nog steeds) de kwalificatie CDE 5?
- 37 Wat houdt de kwalificatie CDE 5 precies in?
- 38 Wat is de inhoud van de tweede aanbeveling in het rapport, waarvan de inhoud is weggelakt?
- 39 Als u niet wilt melden waar de tweede, weggelakte, aanbeveling in het rapport over gaat, waarom dan niet?
- 40 Klopt het dat het aantal van 70 burgerdoden al in juni 2015 wordt genoemd als hard cijfer? Zo nee, waarom niet?
- 41 Is de inschatting over de zekerheid van het aantal burgerdoden in Hawija in de periode juni 2015 tot nu ooit officieel aangepast of is van begin af aan dezelfde zekerheid vast gehouden?
- 42 Blijkt uit Pentagon instructies inderdaad dat «CDE niveau 5 wordt gebruikt als alle redelijke en bekende technieken tot schadebeperking uitgeput zijn en een bepaald niveau van nevenschade onvermijdelijk lijkt» en dat «commandanten zich bewust (moeten) zijn dat zij een aanzienlijk risico op nevenschade lopen als ze doelen aanvallen met CDE niveau 5»?¹
- 43 Bent u met slachtoffers en nabestaanden in Hawija in overleg om te komen tot uitkering van een schadevergoeding? Zo ja, met hoeveel mensen? Zo nee, waarom (nog steeds) niet?
- 44 Op welke manier is informatie over de aanpassing van procedures binnen de VS gedeeld? Bent u nog steeds van mening dat deze informatie niet gedeeld kon worden met het Nederlands parlement, ondanks het feit dat de VS dit wel deelden met de pers? Hebt u een verzoek gedaan aan de VS om een manier te vinden deze informatie op beperkte en vertrouwelijke wijze te delen met de Kamer?
- 45 Hebt u alle opties verkend om in dit geval de Kamer zo goed en volledig mogelijk te informeren over de aanpassing van procedures? Zo ja, kunt u een overzicht maken van de pogingen die u hiertoe heeft gedaan, wie deze heeft uitgevoerd en wanneer die hebben plaatsgevonden?
- 46 Hebt u van de VS een verklaring gekregen waarom uw verzoek om de betreffende stukken met de Kamer te kunnen delen niet is gehonoreerd, terwijl de stukken nu via een Freedom of Information verzoek van media blijkbaar wel gewoon kunnen worden gepubliceerd?
- 47 Wat is uw appreciatie van de samenwerking tussen Nederland en de VS rond de informatievoorziening over het bombardement op Hawija? Bent u tevreden met deze samenwerking?
- 48 Kunt u verklaren waarom ten tijde van het bombardement het risico op secundaire explosies niet werd meegewogen in de CDE-methodologie?
- 49 Had Nederland het bombardement ook uitgevoerd, indien het had geweten dat de mensen die het targetingproces uitvoerden het geen redelijke aanname vonden dat er geen collateral damage zou ontstaan, gegeven de nabijheid van andere gebouwen?

- 50 Kunt u de zinsnede «we need to provide an executable option so that a choice could be made either way» duiden? Werd er druk uitgeoefend op de mensen die het targetingproces verzorgden om tot een uitvoerbaar target te komen?
- 51 Waarom heeft u nooit met de Kamer gedeeld dat de VS, hoewel zij heeft geconcludeerd dat het proces volgens de toen geldende regels is verlopen, wel bedenkingen had bij die regels?
- 52 Waarom heeft u de Kamer niet geïnformeerd over de Amerikaanse aanbeveling, gedaan naar aanleiding van het bombardement, om beter te kijken naar het gevaar van secundaire explosies?
- 53 Wordt momenteel wél goed gekeken naar het risico op secundaire explosies, voordat een bombardement plaatsvindt bij missies waarbij Nederland betrokken is?
- 54 Kunt u het feit dat bij het targetingproces blijkbaar niet eens gepoogd is om het risico op secundaire explosies in kaart te brengen staven aan uw eerdere uitlating dat de inlichtingen voor dit bombardement onvolledig waren? Hadden deze ooit volledig kunnen zijn indien niet serieus naar secundaire explosies werd gekeken?
- 55 Wanneer is de inhoud van dit nu geopenbaarde Amerikaanse onderzoek voor het eerst met Defensie gedeeld?
- 56 Op welk moment was bij Defensie bekend dat in het Amerikaanse onderzoek naar de bomaanval op Hawija door de betrokken planningsofficier is geconcludeerd dat redelijkerwijs geconcludeerd had kunnen worden dat burgerslachtoffers bij de aanval op de bommenfabriek in Hawija zouden kunnen vallen?
- 57 Op welk moment was bij Defensie bekend dat voorafgaand aan de bomaanval op Hawija de betrokken Amerikaanse planningsofficier een onmogelijke opdracht heeft moeten uitvoeren, namelijk het bombarderen van een bommenfabriek waarbij het risico op burgerslachtoffers nul moest zijn?
- 58 Klopt het dat de Amerikaanse planningsofficier de luchtaanval op Hawija met CDE 5 had aangemerkt en hiermee de gradatie met het hoogste risico op burgerdoden?
- 59 Was voorafgaand aan de aanval op de bommenfabriek in Hawija bij de Nederlandse Red card holder en bij Defensie bekend dat de betreffende aanval in het Amerikaanse CDE-model werd aangemerkt als CDE-5, en daarmee de gradatie met het hoogste risico op burgerdoden? Zo ja, wanneer?
- 60 Klopt het dat Amerikaanse CIA-informanten in de stad al van tevoren waarschuwden voor het hoge risico op nevenschade bij de luchtaanval op Hawija? Is deze informatie van de CIA ook gedeeld met Nederland?
- 61 Is over het risico op nevenschade naar aanleiding van de informatie van Amerikaanse CIA-informanten in de stad gesproken tussen de VS en Nederland? Kunt u de manier waarop dit soort inlichtingen getaxeerd worden toelichten?
- 62 Heeft Nederland de informatie van Amerikaanse CIA-informanten in de stad zelf betreffende het risico op nevenschade bij de bomaanval op Hawija meegenomen in de afweging om de luchtaanval uit te voeren?
- 63 Hoe heeft de Nederlandse Red card holder de opmerking van de CIA, die in elk geval voor 28 mei 2015 is gemaakt en waarin is gesteld dat er mogelijk «nevenschade» ofwel burgerslachtoffers konden vallen aangezien er een nabijgelegen woonwijk was, meegewogen in zijn goedkeuring van de aanval?

- 64 Klopt het dat de VS naar aanleiding van de aanval op de bommenfabriek in Hawija de interne procedure betreffende het inschatten van het risico op nevenschade bij dergelijke aanvallen heeft aangepast? Zo ja, op welk moment was deze aanpassing bij Defensie bekend?
- 65 Was de informatie dat de VS haar interne procedure betreffende het inschatten van het risico op nevenschade bij dergelijke aanvallen heeft aangepast na Hawija geclassificeerde informatie?
- 66 Op welke wijze wordt het Amerikaanse CDE-model vertaald naar de afweging die Nederland maakt om een aanval wel of niet door te zetten? Wordt in het geval van niveau 1 een andere afweging gemaakt dan niveau 5? Hoe wordt deze afweging gemaakt?
- 67 Welke stappen hebt u richting uw Amerikaanse collega gezet om openbaarmaking van de geclassificeerde stukken aan de Kamer te bewerkstellingen? Hoe vaak hebt u dit verzoek expliciet overgebracht? Kan alle correspondentie omtrent dit verzoek (al dan niet geanonimiseerd) aan de Kamer worden toegezonden?
- 68 Is ooit eerder Amerikaanse geclassificeerde informatie door Nederland openbaar gemaakt? Zo ja, welke informatie betrof dat?
- 69 Was de nu geopenbaarde geclassificeerde informatie wel gedeeld met Amerikaanse congresleden? Indien deze informatie niet bekend is, bent u bereid dit op te vragen bij uw Amerikaanse ambtsgenoot?
- 70 Kunnen de exacte details – desnoods vertrouwelijk – van de luchtaanval op de bommenfabriek in Hawija aan de Kamer worden toegezonden, d.w.z. het tijdstip van de aanval en de munitie die gebruikt is bij het uitvoeren van de aanval?
- 71 Klopt het dat uit de CDE-berekeningen bleek dat de luchtaanval op de bommenfabriek in Hawija enkel de kans op nul burgerslachtoffers zou hebben als de aanval 's nachts en met zes precisiebommen worden uitgevoerd? Is dit inderdaad op deze manier gedaan? Zo nee, waarom niet?
- 72 Kunt u zich de uitspraken van voormalig Minister van Defensie Hennis herinneren, die tijdens een algemeen overleg op 2 oktober 2014 de CDE-procedure toelichtte en stelde: «Daarmee sluit je niet uit dat er toch iets mis kan gaan, maar de inzet is natuurlijk om die casualties, die nevenschade door burgerslachtoffers, te allen tijde te vermijden.»? Op welke wijze werd deze inzet specifiek vertaald naar de Amerikaanse werkwijze om de kans op nevenschade via de CDE-procedure in te schatten? Welk niveau op de CDE-schaal correspondeert met de inzet om burgerslachtoffers te allen tijde te vermijden?
- 73 Waarom zijn de documenten over de aanval op Al-Hawija wel via de FOIA aan NOS en NRC openbaar gemaakt en niet op uw verzoek?
- 74 Hebt u na de gevoerde debatten in het Nederlandse parlement nog contact gezocht met de VS om de gang van zaken 1) aan de orde te stellen, 2) te evalueren en vervolgens 3) daaruit leerpunten te verwerken bij het toepassen van rules of engagement bij lopende missies, dan wel te concluderen dat deze eventueel aanpassing behoeven?
- 75 Op welke manier hebt u bij uw Amerikaanse collega erop aangedrongen deze stukken wel openbaar te maken? Had u geen beroep kunnen doen op de FOIA?
- 76 Waarom mocht u wel de conclusie melden dat er geen fouten in de geldende procedures gemaakt waren, maar niet dat er naderhand een advies is gegeven deze procedure aan te passen? Staan deze beide feiten niet in dezelfde stukken?

- 77 Op welke manier en op welk moment zou de Kamer geïnformeerd zijn over de gevolgen van de aanval op Al-Hawija als media deze zaak niet onderzocht en openbaard zouden hebben?
- 78 Klopt volgens u de bewering van de Iraakse overheid in het aangehaalde Reuters-bericht dat er onder de doden «dozens of terrorists», ofwel tientallen terroristen waren?
- 79 Is er inmiddels meer duidelijk over de vraag hoeveel IS-leden er bij de aanval omgekomen zijn, aangezien in het rapport wordt gesproken over een aantal van 70 doden «including both militants and civilians»?

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/amerikaanse-documenten-aanval-op-is-bom-fabriek-in-hawija-viel-in-hoogste-risicocategorie~b35b403e/>.